

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขการมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด ในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัด ในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าครั้งนี้ เลือกโดยการสุ่มแบบชั้นจากประชากรที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำนวนทั้งหมด 120 คน และกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามข้อมูลและความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .14-.63 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์คืน จำนวน 112 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.33 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาคำตอบในการศึกษาค้นคว้าและทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์แนวทางการแก้ไข โดยการหาน้ำหนัก และอันดับที่ แล้วทำการแปลผลและนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยายความเรียง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สรุปสาระสำคัญของผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดใน

เขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากน้อยไปมาก 3 อันดับคือ ด้านการจัดทำคำอธิบายรายวิชา เนื้อหา และกิจกรรม ด้านการจัดทำแผนการสอน คู่มือครู และสื่อ และด้านการปรับปรุงและพัฒนา

2. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากน้อยไปมาก 3 อันดับ คือ ด้านการกำหนดความต้องการจำเป็นของท้องถิ่น ด้านการกำหนด เป้าหมาย และจุดประสงค์การเรียนรู้ และด้านการจัดทำคำอธิบายรายวิชา เนื้อหา และกิจกรรม

3. สภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวม เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง และรายได้ของชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีส่วนร่วมมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่

4. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวม จำแนกตามตำแหน่งและรายได้ของชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

5. แนวทางการแก้ไขการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในเขตพัฒนา ชายฝั่งทะเลตะวันออก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่เป็นแนวทางการแก้ไขที่มีการใช้มากเรียงลำดับจากมากไปน้อย แบ่งตามรายได้ดังนี้

5.1 ด้านการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐาน เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ คือ จัดการอบรมหรือสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐาน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาความเป็นไปได้ในแต่ละแนวทางในการมีส่วนร่วมในการจัดทำระบบข้อมูล และโรงเรียนกำหนดฐานข้อมูลเพื่อจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ชัดเจน

5.2 ด้านการกำหนดความต้องการจำเป็นของท้องถิ่น เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ คือ มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของชุมชนและเก็บรวบรวมไว้ให้เป็นระบบง่ายต่อการค้นหา และนำมาใช้ จัดการอบรมหรือสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อทราบต้องการของประชาชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และแต่งตั้งคณะกรรมการและมอบหมายหน้าที่การงานเป็นลายลักษณ์อักษร อย่างมีระบบ และต่อเนื่อง

5.3 ด้านการกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์การเรียนรู้ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ คือ กำหนดเป้าหมาย และจุดประสงค์การเรียนรู้ ต้องมีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ความถนัดของผู้เรียน จัดศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดทำพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และจัดการอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

5.4 ด้านการจัดทำคำอธิบายรายวิชา เนื้อหาและกิจกรรม เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ คือ จัดประชุมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำคำอธิบายรายวิชา เนื้อหา และกิจกรรม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จัดศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดทำพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และจัดการอบรม ประชุม เป็นระยะ อย่างต่อเนื่อง และติดตามประเมินผล

5.5 ด้านการจัดทำแผนการสอน คู่มือครู และสื่อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ คือ จัดอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการแก่บุคลากรที่เกี่ยวกับการสร้างและการใช้วัสดุกรรมวิธีการอย่างหลากหลาย สำรวจความต้องการในการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนภายในโรงเรียน แล้วจัดหาให้พอเพียงกับความต้องการ และจัดการอบรม ประชุม เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง และติดตามประเมินผล

5.6 ด้านการปรับปรุงและพัฒนา เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ คือ วางนโยบาย แผนงาน และเป้าหมายในการส่งบุคลากรไปฝึกอบรมหรือดูงานอย่างชัดเจน เพื่อนำความรู้มาพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จัดประชุม สัมมนา ถึงเทคนิค วิธีการ ในการพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านอื่น ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และสอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ของตนเนื่อง และจัดศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบในการศึกษา ตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการศึกษาวิจัย ดังรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นทั้ง 6 ด้าน ด้านการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐาน ด้านการกำหนดความต้องการจำเป็นของท้องถิ่น ด้านการกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านการจัดทำคำอธิบายรายวิชาเนื้อหา และกิจกรรม ด้านการจัดทำแผนการสอน คู่มือครู และสื่อ และด้านการปรับปรุงและพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะว่า ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน อีกทั้งคณะกรรมการที่ปฏิบัติการส่วนใหญ่ ไม่มีความรู้ด้านวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ไม่เข้าใจหลักการให้บริการแก่ชุมชนมากนักจึงไม่รู้ว่าจะเริ่มตรงไหนจึงจะประสบผลสำเร็จ ดังที่ อุทัย ธรรมเดโช (2531, หน้า 167) กล่าวว่า การบริหารที่โรงเรียนจัดบริการให้ชุมชนคือ เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้อาคารสถานที่ และสิ่งของของโรงเรียนจัดบริการชุมชน ด้านความรู้และอาชีพอื่น ๆ ที่เหมาะสมของชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรณาคม ภักดีพิพัฒน์ (2533) ได้ศึกษาการบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนครู และกรรมการสภาตำบลในจังหวัดพะเยา พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาให้การบริการชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง สมฤกษ์ พิมพ์ทอง (2539) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ตามทฤษฎีของคณะกรรมการสภาตำบล กลุ่มตัวอย่างจำนวน 363 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนประถมศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำเนา บุญมาก (2544) ทำการวิจัย พบว่า การศึกษาปัญหาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านการให้บริการแก่ชุมชน โดยรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง และผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรเทพ นามกร (2544) เรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูโรงเรียนอัสสัมชัญระยอง ประชากรที่ศึกษาเป็นบุคลากรครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนอัสสัมชัญระยอง ปีการศึกษา 2542-2543 จำนวน 144 คน เก็บรวบรวม ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม พบว่า การมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง ส่วนการศึกษาของ ประยูร ดังก้อง (2544) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและกรรมการบริหารส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดระยอง จำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม พบว่าผลการวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามกระบวนการบริหารทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดบุคลากร ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิจัยสอดคล้องกับ การศึกษาของ สุกิจ อุดมสิน (2545) ที่ศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการให้บริการแก่ชุมชน โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยของ อาชัญญ์ อิศรกุล (2545) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการให้บริการ ชุมชน โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐาน ด้านการจัดทำแผนการสอน คู่มือครู และสื่อ และด้านการปรับปรุงและพัฒนาอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านการกำหนดความต้องการจำเป็นของท้องถิ่น ด้านการกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์การเรียนรู้ และด้านการจัดทำคำอธิบายรายวิชา เนื้อหา และกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ที่พบจากการวิจัย โดยอภิปรายเป็นรายด้านดังนี้

2.1 ด้านการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมีความรู้ในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการศึกษาข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชุมชนชัดเจน เพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นคนในพื้นที่ ได้คลุกคลีอยู่กับ

ชุมชนทำให้ทราบสภาพท้องถิ่น และภาระกิจปฏิบัติการสอนก็เอื้อต่อการลงชุมชน จึงทำให้ไม่มีเวลาเข้าสำรวจความต้องการของชุมชน สำรวจสภาพปัญหา วิถีชีวิตของชุมชน หรือแม้กระทั่งการจัดทำทะเบียนราษฎรชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งวิทยาการและสถานประกอบการต่าง ๆ ได้ดีพอ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528, หน้า 28) กล่าวไว้ว่า ภาระกิจในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนไม่ควรละเลย เพราะชุมชนแต่ละแห่งมีทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาโรงเรียน ที่โรงเรียนสามารถนำมาใช้ให้เกิดเป็นประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นภาระกิจหลักของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี และโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนควรจะสร้างความเชื่อถือ ความมั่นใจ ตลอดจนความนิยมให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน ให้ประชาชนสนใจและเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีความใกล้ชิดระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อผลดีต่อการเรียนการสอน ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้เลือกใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม (สุมาลี นิตยจินต์, 2542) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิศาล เดชะเขียว (2535) ที่ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก พบว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ของโรงเรียนขนาดใหญ่และผู้บริหารดำรงตำแหน่งในโรงเรียนปัจจุบันเกินกว่า 4 ปี มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย นอกจากนั้นผลการวิจัยของ อาชัญญ์ อิศรกุล (2545) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นของโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2.2 ด้านการจัดทำแผนการสอน คู่มือครู และสื่อ โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเข้าใจสภาพของท้องถิ่น มีการจัดประชุมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการสำรวจความต้องการของชุมชนอยู่อย่างต่อเนื่อง และชักชวนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และโรงเรียนยังมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ท้องถิ่นเป็นแบบอย่างที่ดี เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งปลูกฝังความรู้ ความคิด และนิสัยใจคอให้แก่เด็กซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป ดังนั้นโรงเรียนจึงได้ดำเนินการร่วมกับชุมชนอย่างใกล้ชิด มีการชี้แจงให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้าใจวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของโรงเรียน มีการบอกกล่าวข้อเท็จจริง ความก้าวหน้าหรือกิจการ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับรู้ เพราะนอกจากจะเป็นการให้ชุมชนมาร่วมมือร่วมกิจกรรมแล้ว ยังเป็นการนำชื่อเสียงและภาพพจน์ที่ดีมาสู่โรงเรียนโดยตรงอีกด้วย และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พุทธศักราช 2542 กำหนดให้สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งทางโรงเรียนจะต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานในรอบปีแก่สาธารณชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้สอน นักเรียน คณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน ตลอดจนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน ชาวบ้าน ผู้ประกอบการหรือผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้รับรู้ถึงการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิศาล เดชะเดี๋ยว (2535) ที่ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก พบว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ของโรงเรียนขนาดใหญ่และผู้บริหารดำรงตำแหน่งในโรงเรียนปัจจุบันเกินกว่า 4 ปี มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ผลการวิจัยของ อาชัญญ์ อิศรกุล (2545) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นของโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2.3 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาอยู่ในระดับน้อย โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐานได้ดำเนินงานต่าง ๆ โดยได้รับความร่วมมือจากชุมชนในทุกด้านเพื่อการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งส่งผลถึงความประสบความสำเร็จของบุตรหลานโดยตรง นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นหลักการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาของชุมชนทำให้คณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐานมีบทบาทมากขึ้นในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการกำกับติดตาม ช่วยเหลือ แก้ปัญหา ดำเนินการตามแผนของโรงเรียน มีการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาโดยใช้วิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น มาช่วยสอนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิชาการ วิชาชีพ ชุมชนและท้องถิ่น ตลอดจนมีการเชิญผู้นำในชุมชน เช่น เจ้าอาวาสวัดมาเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน และให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านคุณธรรม ศีลธรรม ประเพณี ศิลปและวัฒนธรรมของท้องถิ่น และคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐานเอง ได้จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเพิ่มเติมความรู้ให้แก่ ครู อาจารย์ และคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน ให้รับบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายชัดเจน โดยเน้นให้เข้าใจทุกด้าน รวมทั้งด้านการปรับปรุงและพัฒนา ให้ชุมชนได้รู้ถึงผลการดำเนินงานของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงบประมาณ

การโยกย้ายสับเปลี่ยน ในรอบปีที่ผ่านมา จึงทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของโรงเรียนกับชุมชน อย่างเป็นมิตรและใกล้ชิดกัน

2.4 ด้านการกำหนดความต้องการจำเป็นของท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า โรงเรียนและชุมชน เป็นสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่อยู่ใน ชุมชน ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือประสานสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันอยู่แล้ว จึงทำให้เห็นว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านการกำหนดความต้องการจำเป็นของท้องถิ่นยังเป็นเรื่องการเปลี่ยนแปลง โดยเน้นในเรื่องของการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นยังเข้าใจไม่มากในด้านนี้ จึงทำให้เห็นว่าปัญหาด้าน นี้อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สะอาด พงอินทร์ (2527) ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทในการ พัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนามุขบ้านในเขตชนบทยาก จน ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหารการศึกษา ในเขตการศึกษา 8 ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ของ ผู้บริหารการศึกษาที่มิตอบบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาชุมชนของครูรวมทุกด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง และสอดคล้องกับ จันทรอ่อน ปลั่งทอง (2544) ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการมีส่วน ร่วมการสร้างเครือข่ายพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพัฒนาอุตสาหกรรม ในด้าน เศรษฐกิจและอาชีพ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พรเทพ นามกร (2544) เรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูโรงเรียนอัสสัมชัญระยอง ประชากรที่ศึกษาเป็นบุคลากรครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนอัสสัมชัญระยอง ปีการ ศึกษา 2542-2543 จำนวน 144 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม พบว่า ปัญหาการมี ส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และชนินฐา ศรีนนท์ (2542) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วม ของชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า กรรมการชุมชนย่อย มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ อุไร ฤาชา (2530) ได้ศึกษาการบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถม ศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา พบว่า ปัญหาทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ ปานกลางเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน การให้บริการชุมชน การประชาสัมพันธ์โรงเรียนและการร่วมกิจกรรมของชุมชน

2.5 ด้านการกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ค่อยมีเวลาได้เข้าไปมีบทบาท ในด้านของการจัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เพราะว่าภาระกิจการสอนของโรงเรียนมีมากจึงไม่ สามารถทำข้อมูลข่าวสารให้เป็นปัจจุบันได้ ซึ่งสอดคล้องกับสะอาด พงอินทร์ (2527) ศึกษา วิจัยเรื่อง บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา

หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหารการศึกษา ในเขตการศึกษา 8 ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ของผู้บริหารการศึกษาที่มีต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาชุมชนของครูรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ ชนิษฐา ศรีนนท์ (2542) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า กรรมการชุมชนย่อยมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ สุมาลี นิตยจินต์ (2542) พบว่าการการให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนท่าใหม่ “พุลสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล” มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของลำเนา บุญมาก (2544) พบว่า ปัญหาการให้เข้ามีส่วนร่วมในชุมชน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด อยู่ในระดับปานกลาง และจันทร์อ่อน ปลั่งทอง (2544) ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมการสร้างเครือข่ายพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพัฒนาอุตสาหกรรมในด้านเศรษฐกิจและอาชีพ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พรเทพ นามกร (2544) เรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูโรงเรียนอัสสัมชัญระยอง ประชากรที่ศึกษาเป็นบุคลากรครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนอัสสัมชัญระยองปีการศึกษา 2542-2543 จำนวน 144 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามพบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ บรรณาคม ภักดีพิพัฒน์ (2533) ได้ศึกษาการบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และกรรมการสภาตำบลในจังหวัดพะเยา พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาให้การบริการชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

2.6 ด้านการจัดทำคำอธิบายรายวิชา เนื้อหาและกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในส่วนของการจัดตั้งคณะทำงานกำหนดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น แนะนำให้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสรรหา วิทยากร ภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน รวมทั้งศึกษานิสัยใจของคนในท้องถิ่นนั้น คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละโรงเรียนอาจเข้าไปดูแลได้ไม่พร้อมกันไม่เท่ากัน อาจจะทำให้ผลการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สะอาด พองอินทร์ (2527) ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหารการศึกษา ในเขตการศึกษา 8 ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ของ ผู้บริหารการศึกษาที่มีต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาชุมชนของครูรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ จันทร์อ่อน

ปลั่งทอง (2544) ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมการสร้างเครือข่ายพัฒนาท้องถิ่นของ โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพัฒนาอุตสาหกรรม ในด้านเศรษฐกิจและอาชีพ อยู่ในระดับ ปานกลางทุกด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พรเทพ นามกร (2544) เรื่อง สภาพปัจจุบันและ ปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูโรงเรียนอัสสัมชัญระยอง ประชากรที่ศึกษาเป็นบุคลากร ครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนอัสสัมชัญระยอง ปีการศึกษา 2542-2543 จำนวน 144 คน เก็บรวบรวม ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง และการศึกษาวิจัยของ สมฤกษ์ พิมพ์ทอง (2539) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาชนของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ตามทฤษฎีของคณะกรรมการสภาตำบล กลุ่มตัวอย่างจำนวน 363 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนประถมศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทอยู่ในระดับ ปานกลางทุกด้าน และสอดคล้องกับ นอกจากนี้ ปันดดา จุลเสวก (2528) ได้ศึกษาบทบาทของ โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางในการบริหารชุมชน ตามทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า วิธีการบริหารชุมชนที่เหมาะสมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลาง คือการใช้วิธีโรงเรียนสู่ชุมชน และชุมชนสู่โรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนปัญหาที่อยู่ในระดับมากที่สุด ใช้เวลาในการบริการ ชุมชนเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง

3. สภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดใน เขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากเกณฑ์ มาตรฐานในการกำหนดตำแหน่งอัตราเงินเดือน ความยอมรับนับถือ และสวัสดิการที่แตกต่างกัน ระหว่างตำแหน่ง กล่าวคือ ถ้าเป็นกรรมการและเลขานุการจะเป็นผู้บริหารจะมีความคิดอีกอย่าง หนึ่ง ซึ่งส่วนมากจะบริหารและปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเป็นส่วนมากไม่ค่อยจะได้ลงชุมชนเท่าไร ส่วนกรรมการและเลขานุการ และประธานก็มีความคิดอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งประธานกรรมการ และ กรรมการและเลขานุการ ส่วนมากจะเป็นผู้แทนจากชุมชนโดยตรง มีความเข้าใจสภาพชุมชนเป็น อย่างดี ทำให้มีความคิดแตกต่างกัน สอดคล้องกับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเนา บุญมาก (2544) ที่พบว่า การศึกษาปัญหาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรง เรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่งผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกิจ อุดมสิน (2545) ที่ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข

ปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ขนาดของสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ขนาดของสถานศึกษามีส่วนสำคัญที่จะทำให้องค์การนั้น ๆ ประสบความสำเร็จ ได้มากหรือน้อย เมื่อองค์การมีขนาดใหญ่ขึ้น กิจกรรมในองค์การจะมีความซับซ้อนทำให้เกิด ปัญหาในการมีส่วนร่วม เนื่องจากภาระงานการปฏิบัติการสอนก็มีอยู่มาก ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่ จะมีการบริหารซับซ้อนกว่า เพราะว่ามีนักเรียนมาก ครูมาก บุคลากรด้านอื่น ๆ มีมากด้วย อีกทั้งงบประมาณในแต่ละโรงเรียนก็ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เท่าเทียมกัน โรงเรียนใหญ่อาจจะได้งบประมาณมาก การบริหารจัดการก็มากขึ้นด้วย โดยจัดให้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของ โรงเรียน โดยจำกัดขนาดสถานศึกษา จึงส่งผลให้สภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ห้องเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาแบ่งตามขนาดมีความแตกต่างกัน และรายได้ของชุมชน พบว่า แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเห็นว่าโรงเรียนการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังไม่ดีและเพียงพอ และประชาชนในชุมชนมีหน้าที่ต้อง ทำงานและรับผิดชอบครอบครัวมากกว่า อีกทั้งยังประกอบอาชีพแตกต่างกันทำให้รายได้หลากหลาย จึงส่งผลให้ด้านนี้แตกต่างกันด้วย และสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยของ ประยูร ดังก้อง (2544) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมใน ศูนย์การเรียนชุมชน จังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนและ กรรมการบริหารส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดระยอง จำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเป็นแบบสอบถาม พบว่าผลการวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียมในศูนย์การเรียนชุมชน ตามกระบวนการบริหารทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดบุคลากร ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุม ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียม โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และวิชิต นันทสุวรรณ และจำนงค์ แรกพิณิจ (2541, หน้า 8-9 อ้างถึงใน จันทรอ่อน ปลั่งทอง, 2544) กล่าวว่า เครือข่ายการเรียนรู้เป็นความสัมพันธ์ใหม่ เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสาร สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไป เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองในงานพัฒนาสังคม ส่วนด้านสังคมและวัฒนธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จันทรอ่อน ปลั่งทอง (2544) ผลการวิจัย พบว่า บทบาท การมีส่วนร่วมการสร้างเครือข่ายพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพัฒนาอุตสาหกรรม ในด้านเศรษฐกิจและอาชีพ แตกต่างกัน โดยจังหวัดฉะเชิงเทรากับชลบุรี สูงกว่าจังหวัด

ปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ขนาดของสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ขนาดของสถานศึกษามีส่วนสำคัญที่จะทำให้องค์การนั้น ๆ ประสบความสำเร็จ ได้มากหรือน้อย เมื่อองค์การมีขนาดใหญ่ขึ้น กิจกรรมในองค์การจะมีความซับซ้อนทำให้เกิด ปัญหาในการมีส่วนร่วม เนื่องจากภาระงานการปฏิบัติการสอนก็มีอยู่มาก ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่ จะมีการบริหารซับซ้อนกว่า เพราะว่ามีนักเรียนมาก ครูมาก บุคลากรด้านอื่น ๆ มีมากด้วย อีกทั้งงบประมาณในแต่ละโรงเรียนก็ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เท่าเทียมกัน โรงเรียนใหญ่อาจจะได้งบประมาณมาก การบริหารจัดการก็มากขึ้นด้วย โดยจัดให้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของ โรงเรียน โดยจำกัดขนาดสถานศึกษา จึงส่งผลให้สภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ห้องเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาแบ่งตามขนาดมีความแตกต่างกัน และรายได้ของชุมชน พบว่า แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นว่าโรงเรียนการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังไม่ได้ดีและเพียงพอ และประชาชนในชุมชนมีหน้าที่ต้อง ทำงานและรับผิดชอบครอบครัวมากกว่า อีกทั้งยังประกอบอาชีพแตกต่างกันทำให้มีรายได้หลากหลาย จึงส่งผลให้ด้านนี้แตกต่างกันด้วย และสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผลการวิจัย ของ ประยูร ดังก้อง (2544) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมใน ศูนย์การเรียนชุมชน จังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนและ กรรมการบริหารส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดระยอง จำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเป็นแบบสอบถาม พบว่าผลการวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียมในศูนย์การเรียนชุมชน ตามกระบวนการบริหารทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดบุคลากร ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุม ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียม โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และวิชิต นันทสุวรรณ และจำนงค์ แรกพินิจ (2541, หน้า 8-9 อ้างถึงใน จันทรอ่อน ปล้องทอง, 2544) กล่าวว่า เครือข่ายการเรียนรู้เป็นความสัมพันธ์ใหม่ เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสาร สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไป เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองในงานพัฒนาสังคม ส่วนด้านสังคมและวัฒนธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จันทรอ่อน ปล้องทอง (2544) ผลการวิจัย พบว่า บทบาท การมีส่วนร่วมการสร้างเครือข่ายพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพัฒนาอุตสาหกรรม ในด้านเศรษฐกิจและอาชีพ แตกต่างกัน โดยจังหวัดฉะเชิงเทรากับชลบุรี สูงกว่าจังหวัด

ระยอง เพราะว่า จังหวัดฉะเชิงเทรา และชลบุรีมีจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าจังหวัดระยอง และองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละระดับมีรายได้แตกต่างกันมาก องค์การบริหารส่วนตำบล ระดับ 1 มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีรายได้จากประชาชนสูงกว่า 20 ล้านบาทต่อปี ระดับ 2 มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีรายได้จากประชาชน ประมาณ 12-20 ล้านบาทต่อปี ระดับ 3 มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีรายได้จากประชาชน ประมาณ 6-12 ล้านบาทต่อปี ระดับ 4 มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีรายได้จากประชาชนประมาณ 3-6 ล้านบาทต่อปี ระดับ 2 มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีรายได้จากประชาชน น้อยกว่า 3 ล้านบาทต่อปี จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้มากก็จะเป็นที่ที่จะนำเงินรายได้ไปช่วยพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้มากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้น้อยกว่า ดังนั้นจึงทำให้มีสภาพในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของปัญญา ธนะสัมปัญ (2535) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลอย่างเด่นชัด คือ รายได้ จึงทำให้โรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดต่างกันแตกต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกรรมการไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีกรรมการท่าเรือแห่งประเทศไทย พบว่า กรรมการที่มีรายได้ต่างกัน เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่า โรงเรียนประถมศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างของชุมชน นั้น บทบาทดังกล่าวทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมอาจจะมีข้อจำกัดแตกต่างกัน ทั้งทางด้านบุคลากร ประสบการณ์การทำงาน ความสามารถของผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน ประกอบกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นแต่ละที่อาจจะแตกต่างกันออกไป จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

4. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามตำแหน่ง ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประธานกรรมการ กรรมการและผู้ทรงคุณ และกรรมการและเลขานุการ มีการรับผิดชอบต่อสภาพของท้องถิ่นใกล้เคียงกัน การปฏิบัติงานก็เป็นไปด้วยความเสมอภาค ต่างให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบ มองเห็นอนาคตของลูกหลาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ส่งผลให้ด้านนี้ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับ ภัทนี เพ็ญบุผา (2539) ได้ศึกษาปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและประธานกรรมการการศึกษาโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และมีความคิดเห็นต่อปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่แตกต่าง ส่วนด้านรายได้ของชุมชน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีรายได้ใกล้เคียงกัน และได้รับความยุติธรรม

5.1 ด้านการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐาน เรียงจากมากไปน้อย 3 อันดับ คือ จัดการอบรมหรือสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐาน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาความเป็นไปได้ในแต่ละแนวทางในการมีส่วนร่วมในการจัดทำระบบข้อมูล และโรงเรียนกำหนดฐานข้อมูลเพื่อจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นว่าการจัดการอบรมหรือสัมมนาเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดทักษะความชำนาญ สอดคล้องกับ พัฒนา สุขประเสริฐ (2541, หน้า 5) กล่าวว่า กระบวนการที่ช่วยพัฒนาหรือฝึกฝนให้มนุษย์ มีความรู้สามารถ ความถนัด ความเข้าใจ ทักษะหรือความชำนาญ ตลอดจนประสบการณ์ ให้เหมาะสมกับการทำงาน รวมถึงก่อให้เกิดความรู้สึก อันจะส่งผลให้มนุษย์มีความสามารถเฉพาะตัวสูงขึ้น มีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาโดยการฝึกอบรม นอกจากนี้ บลูม และคณะ (Bloom et al., 1956) การฝึกอบรมทำให้เกิดการเรียนรู้ คือ เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมที่ดีขึ้น กล่าวได้ว่าการฝึกอบรมก่อให้เกิดการพัฒนาขึ้น

5.2 ด้านการกำหนดความต้องการจำเป็นของท้องถิ่น เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ คือ มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของชุมชนและเก็บรวบรวมไว้ให้เป็นระบบง่ายต่อการค้นหา และนำมาใช้ จัดการอบรมหรือสัมมนาคณะกรรมการ เพื่อทราบต้องการของประชาชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และแต่งตั้งคณะกรรมการ มอบหมายหน้าที่การงานเป็นลายลักษณ์อักษร อย่างมีระบบ และต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจาก การแต่งตั้งบุคคลให้เป็นระบบที่ชัดเจนทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ และสามารถปฏิบัติได้เต็มศักยภาพ การฝึกอบรม คือ กรรมวิธีที่จะเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน ทั้งใน ความคิด การกระทำ ความสามารถ ความรู้ ความชำนาญ และท่าทีต่าง ๆ นอกจากนี้ สมพงษ์ เกษมสิน (2524, หน้า 90) กล่าวว่า การฝึกอบรม เป็นกรรมวิธีต่าง ๆ ที่จะเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานหนึ่งสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ ไสริจ สุจริตกุล (2514) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่จะเพิ่มพูนสมรรถภาพของบุคคลในการทำงานทั้งในปัจจุบัน และอนาคตในการพัฒนานิสัยแห่งความคิดและการกระทำ ความชำนาญ ความรู้และท่าทีต่าง ๆ นอกจากนี้ ภิญโญ สาร (2519) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรม สัมมนา เป็นกระบวนการที่มีระเบียบแบบแผนซึ่งมุ่งที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และความชำนาญ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะขององค์การหรือหน่วยงานต่าง ๆ

5.3 ด้านการกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์การเรียนรู้ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ คือ กำหนดเป้าหมาย และจุดประสงค์การเรียนรู้ ต้องมีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ความถนัดของผู้เรียน และจัดศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดทำพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากการฝึกอบรม และการศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถเป็นแนวทาง เป็นตัวอย่าง ในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น และสอดคล้องกับ พัฒนา สุขประเสริฐ (2541, หน้า 5) กล่าวว่า กระบวนการที่ช่วยพัฒนาหรือฝึกฝนให้มนุษย์ มีความรู้ความสามารถ ความถนัด ความเข้าใจ ทักษะหรือความชำนาญ ตลอดจนประสบการณ์ ให้เหมาะสมกับการทำงาน รวมถึงก่อให้เกิดความรู้สึก อันจะส่งผลให้มนุษย์มีความสามารถเฉพาะตัวสูงขึ้น มีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาโดยการฝึกอบรม นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531) ได้กล่าวว่า การที่หน่วยงานส่งบุคลากรไปศึกษาต่อ ไปฝึกอบรมหรือไปดูงานตามที่ต้องการของหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งการไปศึกษาอบรมหรือดูงานนั้นหมายความว่าความรวมถึงการศึกษา การฝึกอบรม และการดูงาน ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้สูงขึ้น และสอดคล้องกับ สันต์ ธรรมบำรุง (2525, หน้า 102) ได้ให้แนวคิดว่าการไปศึกษาอบรม หรือดูงานยังเป็นการช่วยเพิ่มวุฒิแก่ผู้ที่ได้รับการพัฒนาในวิชาชีพด้วยโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพครู ซึ่งได้สรุปประโยชน์ที่จะได้รับการส่งบุคลากรไปศึกษาอบรมหรือดูงานไว้ คือ การศึกษาต่อเป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรในการเพิ่มวุฒิความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาชีพครูในระยะยาวตามหลักสูตรของสาขาวิชาซึ่งจะต้องไปศึกษาที่สถาบันการศึกษาหรือมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตัวครูเองและความก้าวหน้าในวิชาชีพ และการศึกษาดูงานเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาบุคลากร การศึกษาดูงานนอกสถานที่ที่ตัวบุคลากรปฏิบัติงานอยู่เพื่อเรียนรู้ถึงวิธีการและกระบวนการตลอดเทคนิคต่าง ๆ มาปรับปรุงการปฏิบัติงานตนเองในด้านการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 ด้านการจัดทำคำอธิบายรายวิชา เนื้อหาและกิจกรรม เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ คือ จัดประชุมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำคำอธิบายรายวิชา เนื้อหา และกิจกรรม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จัดศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดทำพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และจัดการอบรม ประชุม เป็นระยะ อย่างต่อเนื่อง และติดตามประเมินผล ทั้งนี้เนื่องจาก การที่หน่วยงานจัดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ หรือความชำนาญจากการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดผลดีต่อหน่วยงาน และสอดคล้องกับ

5.3 ด้านการกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์การเรียนรู้ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ คือ กำหนดเป้าหมาย และจุดประสงค์การเรียนรู้ ต้องมีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ความถนัดของผู้เรียน และจัดศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดทำพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากการฝึกอบรม และการศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถเป็นแนวทาง เป็นตัวอย่าง ในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น และสอดคล้องกับ พัฒนา สุขประเสริฐ (2541, หน้า 5) กล่าวว่า กระบวนการที่ช่วยพัฒนาหรือฝึกฝนให้มนุษย์ มีความรู้ความสามารถ ความถนัด ความเข้าใจ ทักษะหรือความชำนาญ ตลอดจนประสบการณ์ ให้เหมาะสมกับการทำงาน รวมถึงก่อให้เกิดความรู้สึก อันจะส่งผลให้มนุษย์มีความสามารถเฉพาะตัวสูงขึ้น มีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาโดยการฝึกอบรม นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531) ได้กล่าวว่า การที่หน่วยงานส่งบุคลากรไปศึกษาต่อ ไปฝึกอบรมหรือไปดูงานตามที่ต้องการของหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งการไปศึกษาอบรมหรือดูงานนั้นหมายความว่าความรวมถึงการศึกษา การฝึกอบรม และการดูงาน ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้สูงขึ้น และสอดคล้องกับ สันต์ ธรรมบำรุง (2525, หน้า 102) ได้ให้แนวคิดว่าการไปศึกษาอบรม หรือดูงานยังเป็นการช่วยเพิ่มวุฒิแก่ผู้ที่ได้รับการพัฒนาในวิชาชีพด้วยโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพครู ซึ่งได้สรุปประโยชน์ที่จะได้รับการส่งบุคลากรไปศึกษาอบรมหรือดูงานไว้ คือ การศึกษาต่อเป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรในการเพิ่มวุฒิความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาชีพครูในระยะยาวตามหลักสูตรของสาขาวิชาซึ่งจะต้องไปศึกษาที่สถาบันการศึกษาหรือมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตัวครูเองและความก้าวหน้าในวิชาชีพ (ปรีชา บุนนาค, 2525) และการศึกษาดูงานเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาบุคลากร และการเดินทางไปศึกษาภายนอกสถานที่ที่ตัวบุคลากรปฏิบัติงาน อยู่เพื่อเรียนรู้ถึงวิธีการและกระบวนการตลอดเทคนิคต่าง ๆ มาปรับปรุงการปฏิบัติงานตนเองในด้านการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 ด้านการจัดทำคำอธิบายรายวิชา เนื้อหาและกิจกรรม เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ คือ จัดประชุมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำคำอธิบายรายวิชา เนื้อหา และกิจกรรม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จัดศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดทำพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และจัดการอบรม ประชุม เป็นระยะ อย่างต่อเนื่อง และติดตามประเมินผล

ทั้งนี้เนื่องจาก การที่หน่วยงานจัดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ หรือความชำนาญจากการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดผลดีต่อหน่วยงาน และสอดคล้องกับ สันต์ ธรรมบำรุง (2525, หน้า 102) ได้ให้แนวคิดว่าการไปศึกษาอบรม หรือดูงานยังเป็นการช่วยเพิ่มวุฒิแก่ผู้ที่ได้รับการพัฒนาในวิชาชีพด้วยโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพครู ซึ่งได้สรุปประโยชน์ที่จะได้รับจากการส่งบุคลากรไปศึกษาอบรมหรือดูงานไว้ คือ การศึกษาต่อเป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรในการเพิ่มวุฒิความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาชีพครูในระยะยาวตามหลักสูตรของสาขาวิชา ซึ่งจะต้องไปศึกษาที่สถาบันการศึกษาหรือมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตัวครูเองและความก้าวหน้าในวิชาชีพ (ปรีชา บุณาค, 2525) และการศึกษา ดูงานเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาบุคลากร นอกจากนี้ยังกล่าวว่าการเดินทางไปศึกษาภายนอกสถานที่ที่ตัวบุคลากรปฏิบัติงานอยู่ เพื่อเรียนรู้ถึงวิธีการและกระบวนการตลอดเทคนิคต่าง ๆ มาปรับปรุงการปฏิบัติงานตนเองในด้านการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

5.5 ด้านการจัดทำแผนการสอน คู่มือครู และสื่อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ คือ จัดอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการแก่บุคลากรที่เกี่ยวกับการสร้างและการใช้วัสดุกรรมวิธีการอย่างหลากหลาย สำนวญความต้องการในการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนภายในโรงเรียน แล้วจัดหาให้พอเพียงกับความต้องการ และจัดการอบรม ประชุม เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง และติดตามประเมินผล ทั้งนี้เป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมองเห็นถึงความสำคัญและสามารถช่วยแก้ปัญหาได้ ดังที่ สมพงษ์ เกษมสิน (2524, หน้า 90) กล่าวว่า การฝึกอบรม เป็นกรรมวิธีต่าง ๆ ที่จะเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานหนึ่งสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ อมรรักษาสัตย์ และโสรัจ สุจริตกุล (2514) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่จะเพิ่มพูนสมรรถภาพของบุคคลในการทำงานทั้งในปัจจุบันและอนาคตในการพัฒนานิสัยแห่งความคิดและการกระทำ ความชำนาญ ความรู้และท่าทีต่าง ๆ และกล่าวว่า เป็นการเดินทางไปศึกษาภายนอกสถานที่ที่ตัวบุคลากรปฏิบัติงานอยู่เพื่อเรียนรู้ถึงวิธีการและกระบวนการตลอดเทคนิคต่าง ๆ มาปรับปรุงการปฏิบัติงานตนเองในด้านการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

5.6 ด้านการปรับปรุงและพัฒนา เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ คือ วางนโยบาย แผนงาน และเป้าหมายในการส่งบุคลากรไปฝึกอบรมหรือดูงานอย่างชัดเจน เพื่อนำความรู้มาพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จัดประชุม สัมมนา ถึงเทคนิค วิธีการ ในการพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านอื่น ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และสอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ของตนเอง และจัดศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดทำ

หลักสูตรท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจาก การฝึกอบรม สัมมนา การประชุม หรือการจัดศึกษาดูงาน ก็ถือว่าเป็นการเพิ่มพูนความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ ได้กล่าวว่า เป็นการเดินทางไปศึกษาภายนอกสถานที่ที่ตัวบุคลากรปฏิบัติงานอยู่เพื่อเรียนรู้ถึงวิธีการและกระบวนการตลอดเทคนิคต่าง ๆ มาปรับปรุงการปฏิบัติงานตนเองในด้านการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และ พัฒนา สุขประเสริฐ (2541, หน้า 5) กล่าวว่า กระบวนการที่ช่วยพัฒนาหรือฝึกฝนให้มนุษย์ มีความรู้สามารถ ความถนัด ความเข้าใจ ทักษะหรือความชำนาญ ตลอดจนประสบการณ์ ให้เหมาะสมกับการทำงาน รวมถึงก่อให้เกิดความรู้สึก อันจะส่งผลให้มนุษย์มีความสามารถเฉพาะตัวสูงขึ้น มีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาโดยการฝึกอบรม และสอดคล้องกับ อุทัย หิรัญโต (2523) กล่าวว่า การฝึกอบรมนั้นสามารถดำเนินการได้กว้างขวางตามความจำเป็น แต่จะแตกต่างกันอยู่ที่การฝึกอบรมจะจัดระยะสั้นกว่าการศึกษา และการฝึกอบรมจะมีวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจงกว่าการศึกษา กล่าวคือ การฝึกอบรมจะสร้างความสามารถของบุคคลให้เหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ หรือสร้างเสริมความสามารถให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาจจะฝึกอบรมให้เกิดความรู้ ความชำนาญ ความเข้าใจ หรือทัศนคติที่ ถูกต้องอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างพร้อม ๆ กันได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัญหาของบุคคลที่จะฝึกอบรมหรือความจำเป็นในการฝึกอบรมเป็นเฉพาะบุคคลหรือเฉพาะหน่วยงานเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก มีข้อค้นพบ ซึ่งผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะจากประธานกรรมการ กรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการและเลขานุการ ดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ดังนี้

1. ด้านการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ควรส่งเสริมให้จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน

5. ด้านการจัดทำแผนการสอน คู่มือครู และสื่อ

5.1 ควรจัดอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและการใช้นวัตกรรม วิธีการอย่างหลากหลาย สำนวจความต้องการในการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนภายในโรงเรียนแล้วจัดหาให้พอเพียงกับความต้องการ

5.2 ควรจัดการอบรม ประชุม เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง และติดตามประเมินผล ควรสอบถามความต้องการของผู้เรียน

5.3 ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และยืดหยุ่นตามความเหมาะสม

5.4 ควรจัดบริการหรือแลกเปลี่ยนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนภายในโรงเรียน ระหว่างโรงเรียน ชุมชน และวัด โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลางดำเนินการ สนับสนุนงบประมาณในการจัดหาสื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยอย่างเพียงพอ

6. ด้านการปรับปรุงและพัฒนา

6.1 ควรวางนโยบาย แผนงาน และเป้าหมายในการส่งบุคลากรไปฝึกอบรมหรือดูงานอย่างชัดเจน เพื่อนำความรู้มาพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

6.2 ควรจัดประชุม สัมมนา ถึงเทคนิค วิธีการ ในการพัฒนาปรับปรุง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านอื่น ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และสอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างตนเอง

6.3 ควรจัดศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จัดให้มีการสอนงานบุคลากรระหว่างปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ โดยมีการประเมินผลและติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง

6.4 ควรระดมความคิดเห็นในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และโรงเรียน ควรนำผลงานที่สรุปแล้วออกเผยแพร่ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องรับทราบ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา ในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนัก

งานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก เป็นระยะ ๆ เพราะว่า สภาพการเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ข้อมูลการวิจัยที่ได้ในครั้งก่อนเปลี่ยนแปลงไป

3. ควรศึกษาวิจัยและพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่